

... 3-й ангел сурмить, і з неба падає зірка на ім'я «Полин», на третину річок та на водні джерела, від цього третина води стає полином за смаком, гіркими, і багато людей помирають від цього. ...

Одкровення Іоана Богослова

Чорнобиль: реквієм і набат

*Віртуальна виставка присвячена
35-річчю зі дня аварії
на Чорнобильській АЕС*

Чорнобиль - полин звичайний (лат. *Artemisia vulgaris*) - мабуть, найпоширеніший в середній смузі України та Росії вид полину з родини айстрових. Чорнобиль - це багаторічна трав'яниста рослина, що має розгалужені стебла і часто зростає «кущем»

Історія міста Чорнобиль починається в середньовіччі, перші згадки датовані 1193 роком. Чорнобиль був порядком зруйнований за часів Другої світової війни, а при Радянському Союзі став судоремонтним центром на базі річки Прип'ять

Через невелике населення і доступу до води, його обрало Міністерство енергетики СРСР для Чорнобильської атомної електростанції імені В. І. Леніна в 1970 році.

Завдяки своїм транспортним зв'язкам - дорожнім, залізничним і річковим - він перетворився на перспективний обласний центр. Згідно з прогнозом СРСР, ЧАЕС повинна була стати найбільшою атомною електростанцією в світі з 12 реакторами, кожен потужністю 1000 МВт. Було готове 4 реактора, і ще 2 вже будувалися, але доля змінилася.

Катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції сталася 26 квітня 1986 року. Це найбільша аварія в історії атомної енергетики. Вибух стався в 4-му енергоблоці, розташованому в 120 км від Києва

На той момент Чорнобильська атомна станція була однією з найбільших в світі. Це був військово-стратегічний об'єкт, що входить в план Радянської армії. Збій в роботі атомного реактора стався по ряду причин. Крім того, що реактор ні оснащений сучасною системою безпеки, рівень автоматичного управління і контролю був занадто низький. Тієї ночі проводився експеримент по вимірюванню інерційного обертання турбогенератора. Перегрів палива став причиною руйнування активної зони реактора.

О 1:24 за місцевим часом стався два великих вибухи (через 40-60 секунд після початку експерименту). На думку деяких експертів, після дослідження реактора, вибух був неминучим. Було зафіксовано, що система безпеки відключилася або навіть була виведена з експлуатації під час початкового вибуху, а комбінація радіоактивної пари і водню зруйнувала кришку реактора вагою в 1200 тонн і знищила дах.

Через кілька секунд стався другий вибух. В той час як перший вибух був хімічним, другий вибух з горінням швидких нейтронів мав характеристики ядерного вибуху з виходом 0,3 кілотонн (рівним приблизно 300 тоннам ТНТ). За словами свідків, за першим вибухом послідувала червоне полум'я, а в другому вибуху було блакитне полум'я, після чого над реактором піднялася «грибна» хмара.

Причиною ядерної катастрофи став також ще один збіг обставин. Перед проведенням експерименту реактор мав бути зупинений. Однак, його відключення було вирішено перенести на 9 годин пізніше, в зв'язку з майбутнім святкуванням 1 Травня, коли електрика була необхідна для завершення виробничого плану. Відразу після аварії інші реактори були відключені, а управління електростанцією проходило в аварійному режимі з підземного бункера

Хмара, рознесла радіонукліди по більшій частині території Європи і Радянського Союзу. Безпосередньо під час вибуху загинула одна людина, ще один помер вранці. Однак згодом у 134 співробітників ЧАЕС і рятувальних команд розвинулася променева хвороба, і 28 з них померли протягом наступних місяців. Пожежу на ЧАЕС гасив черговий караул пожежників частин Чорнобиля і Прип'яті, а також додаткові бригади з Києва та прилеглих областей. З засобів захисту у пожежних були тільки брезентовий роба, рукавиці, каски і протигази, не здатні протистояти радіації.

27 квітня було евакуйовано місто Прип'ять (47 тис. 500 осіб), а в наступні дні - населення 10-кілометрової зони навколо ЧАЕС. Всього протягом травня 1986 року зі 188 населених пунктів в 30-кілометровій зоні відчуження навколо станції було відселено близько 116 тис. людей. Згідно з офіційними даними, евакуація населення тривала з 27 квітня до 16 серпня 1986 року.

27 квітня близько полудня по радіо Прип'яті було передано коротке офіційне повідомлення для жителів міста, їм пропонувалося взяти з собою набір продуктів харчування на три дні і бути готовими до евакуації.

Вона почалася о 14.00 того ж дня. Автобуси під'їжджали прямо до під'їздів, і люди сідали в них. Через три години місто покинули 44600 чоловік, з яких близько **17 тисяч були діти**. Після вибуху ядерного реактора пройшло трохи більше 36 годин.

27.04.1986 г. 22.30–2.00	Убытие автотранспорта в районы катастрофы и сосредоточение его на рубеже Чернобыля: автобусов — 1225 (на 144 автобусах было установлено транспортно-санитарное оборудование), грузовых автомобилей — 360. Кроме того, на железнодорожной станции Янов были подготовлены два дизель-поезда на 1500 мест
7.00	Председатель Правительственной комиссии на узком совещании объявил, что принял решение об эвакуации во второй половине дня 27.04.1986 г.
10.00–12.00	Председатель Правительственной комиссии дал местным партийным органам указания и объявил порядок эвакуации населения (временем и датой официально объявленного решения Правительственной комиссии о проведении эвакуации Припяти принято считать 12.00 27.04.1986 г.)
12.20	Инструктаж начальников эвакуационных секторов, их заместителей и старших нарядов
13.00	Инструктаж всего личного состава, задействованного в эвакуации
13.10	Передача по местному радио сообщения Припятского горисполкома об эвакуации
до 13.50	Повторный обход домов сотрудниками милиции
13.50	Сбор жителей у подъездов своих домов
14.00	Подача автобусов к местам сбора (начало эвакуации)
14.00–16.30	Проведение эвакуации: колонны из 20 автобусов и 5 грузовых машин направлялись за людьми и личным имуществом в Припять с интервалом в 10 минут в сопровождении ГАИ
16.30	Практическое завершение эвакуации
18.20	Поквартирный обход домов сотрудниками милиции (выявлено 20 человек, которые пытались уклониться от эвакуации)

Якщо зовсім коротко, реальні наслідки Чорнобильської аварії такі:

- 31 людина, яка загинула від гострої променевої поразки або опіків
- 134 людини, які перехворіли на гостру променеву хворобу тій чи іншій мірі тяжкості;
- 50 млн. Кюрі активності, викинутих зі зруйнованого реактора і випадали потім з радіоактивної хмари на території України, Білорусії, Росії та багатьох європейських держав, перетворивши на багато десятків років ґрунт, фауну і флору регіонів, прилеглих до Чорнобиля, в повільно згасаючі ядерні зірничі;
- більше 115 тис. чоловік, залишили рідні місця в результаті евакуації з 30-кілометрової зони сотні тисяч жителів, що підлягають відселенню у зв'язку з тим, що очікувана протягом їх життя доза може перевищити прийняті нормативи;
- гігантські і не завжди ефективні зусилля по дезактивації території і запобіганню забруднення водойм;
- реальність пов'язана з опроміненням дітей , які пережили «йодний удар» та рак щитовидної залози.

Укладач Чуб А.М.